

ที่ สน ๐๐๑๘.๑/ว ๓๗๒๐

ศาลากลางจังหวัดสกลนคร
ถนนศูนย์ราชการ สน ๔๗๐๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ และนายกเทศมนตรีนครสกลนคร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๕๑๓๘
ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	จำนวน ๑ ชุด
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๔/๒๗๐๐๐
ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗	จำนวน ๑ ชุด
๓. แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์	จำนวน ๑ ชุด
๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครอง
ป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง
ใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดสกลนครได้รับแจ้งจากกรมการปกครองว่า กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑ วรรคสาม ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการ ในการแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความรวดเร็วเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับกรมที่ดิน ได้จัดทำโครงการบูรณาการความร่วมมือในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ การรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ดังนั้น อาศัยความตามนัยข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ในการตรวจสอบทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดิน สาธารณประโยชน์ กรมที่ดินขอให้กรมการปกครองแจ้งกำชับนายอำเภอในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน สนับสนุนการดำเนินการของจังหวัดในการตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จังหวัด...

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

จังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบทะเบียนที่ดิน
สาธารณประโยชน์ จึงขอให้นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน
ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน สนับสนุนการดำเนินการของจังหวัดในการ
ตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เพื่อแก้ไขหรือจำหน่าย
รายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับอำเภอให้แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในพื้นที่รับทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูศักดิ์ รุ่งยิ่ง)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร/โทรสาร ๐ ๔๒๗๑ ๑๔๖๑

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

จ. 9

☒ ปล.	(5)
☐ ผ.ค.	()
☐ ก.	()
☐ นิติกร	()

เลขที่	649
วันที่	๑๐ ก.พ. ๒๕๖๘
เวลา	

ที่ มท ๐๓๑๐.๑/๑๕๑๓๘

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๔/๒๗๐๐๐

ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมการปกครองได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๑๑ วรรคสาม ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความรวดเร็วเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับกรมที่ดินได้จัดทำโครงการบูรณาการความร่วมมือในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ การรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ดังนั้น อาศัยความตามนัยข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ และขอให้กรมการปกครองกำชับนายอำเภอในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน สนับสนุนการดำเนินการของจังหวัดในการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ จึงขอให้จังหวัดแจ้งกำชับนายอำเภอสนับสนุนการดำเนินการของจังหวัดในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เพื่อแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

๗๐๐

(นายไชยวัฒน์ จุนถิระพงศ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น

ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๓๐๓

pasd.pab.dopa@gmail.com

บันทึกข้อความ

สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
เลขรับที่ 625/2
- 3 ม.ค. 2568
11:30
กรมการปกครอง

กรมการปกครอง
เลขรับ 625
วันที่ 3 ม.ค. 2568
เวลา 10:45

ส่วนราชการ... กระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๕๔-๕๗

ที่ มท ๐๕๑๑๔/๒๗๐๐๐ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง... ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบดังกล่าว ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๑ วรรคสาม เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความรวดเร็วเป็นไปในแนวทางเดียวกัน รายละเอียดปรากฏตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่แนบมาพร้อมนี้ ประกอบกับกรมที่ดินได้จัดทำโครงการบูรณาการความร่วมมือในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ การรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นไปด้วยความรอบคอบและชอบด้วยกฎหมาย อาศัยความตามนัยข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ทุกจังหวัดทราบแล้ว และขอให้กรมการปกครองกำชับนายอำเภอในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน สนับสนุนการดำเนินการของจังหวัดในการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ รายละเอียดปรากฏตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ฝ่ายสาธารณะ
เลขรับที่ 2
วันที่ 3 ม.ค. 68
เวลา
ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น

(นายอรรถชิษฐ์ สัมพันธ์รัตน์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ส่วนระบบการปกครองท้องถิ่น
เลขรับที่ 16
03 ม.ค. 2568
เวลา
สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น

แนวทางฯ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา
และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เกี่ยวกับขั้นตอน
และวิธีการในการแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้มีความเหมาะสม
สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความรวดเร็วเป็นไป
ในแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑
และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ วรรคสาม ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแล
รักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“กรณีที่ยังมิได้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เมื่อปรากฏว่าการจัดทำทะเบียนที่ดิน
สาธารณประโยชน์ผิดพลาดเคลื่อน ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการ
หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์แล้ว
ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือหมายเหตุไว้ตอนท้ายของทะเบียนว่า
“ไม่มีที่ดินตามที่ระบุไว้ในทะเบียนเดิม” เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้”

ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการ
ทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ และอยู่ระหว่างการพิจารณาสั่งการของกระทรวงมหาดไทยตามข้อ ๑๑ วรรคสาม
แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อระเบียบนี้ใช้บังคับแล้ว ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบให้แก้ไข
หรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์
เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

ข้อ ๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ตรวจสอบให้เป็นที่ยุติว่า ที่ดินตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์มีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือไม่ ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๒๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ว่าการเกิดหรือการได้มาของที่ดินสาธารณประโยชน์ ได้แก่

- ๑) เกิดขึ้นโดยสภาพธรรมชาติ
- ๒) เกิดขึ้นโดยการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน
- ๓) เกิดขึ้นโดยผลของนิติกรรม
- ๔) เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย

(๒) ตรวจสอบตำแหน่งที่ตั้งและอาณาเขตหรือขอบเขตของแปลงที่ดินตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ดังนี้

- ๑) สภาพภูมิประเทศมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับทิศที่จดแจ้งไว้ในทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์หรือไม่ อย่างไร เช่น ตรวจสอบแนวเขตธรรมชาติในพื้นที่
- ๒) ตรวจสอบจากระวางแผนที่ของกรมที่ดิน ที่จัดทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่เคยมีของพื้นที่นั้น ๆ
- ๓) สอบสวนพยานบุคคล เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ปกครองท้องที่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และผู้นำชุมชนด้านต่าง ๆ เป็นต้น

(๓) ตรวจสอบประวัติความเป็นมาของแปลงที่ดินตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ ให้ดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลผู้สูงอายุในพื้นที่ ผู้นำชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น พยานบุคคลผู้ใช้และเคยใช้ที่ดินบริเวณนั้น ๆ เอกสารหลักฐานของทางราชการ สอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ที่ได้ขอยุติว่า ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตั้งแต่เมื่อใด ปัจจุบันยังใช้อยู่หรือเลิกใช้แล้ว สงวนหวงห้ามไว้ตั้งแต่เมื่อใด ผู้ใดประกาศหรืออาศัยอำนาจกฎหมายใด โดยใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศในปีที่มีการสงวนหวงห้ามมาประกอบการตรวจสอบด้วย

ข้อ ๒ ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบและยืนยันความเห็นให้ชัดเจนว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ อย่างไร ในฐานะผู้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยให้พิจารณาดำเนินการตามข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ยุติแล้ว ดังนี้

- (๑) หากเป็นที่สาธารณประโยชน์ให้ดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
- (๒) หากไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์ และจังหวัดพิสูจน์ได้ว่าเป็นที่ดินที่มีการครอบครองที่ราษฎรสามารถออกเอกสารสิทธิได้ก็ขอที่จังหวัดจะพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ข้อ ๓ ให้จังหวัดนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ โดยคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) พิจารณาให้เป็นที่ยุติตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๖๗๑ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

ข้อ ๔ เมื่อดำเนินการดังกล่าวครบถ้วนและได้ข้อยุติว่า ที่ดินตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ไม่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นที่ได้จากการตรวจสอบข้างต้นรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการ หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบให้แก้ไขหรือจำหน่ายรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์แล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขรายการทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือหมายเหตุไว้ตอนท้ายของทะเบียนว่า “ไม่มีที่ดินตามที่ระบุไว้ในทะเบียนที่ดิน” เสร็จแล้วลงลายมือชื่อพร้อมชื่อ ตัวบรรจง ตำแหน่ง และวัน เดือน ปี กำกับไว้” และรายงานการแก้ไขหรือจำหน่ายทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พร้อมสำเนาทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้อำเภอ องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐนั้น และให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรายงานกรมที่ดินเพื่อดำเนินการแก้ไขหรือจำหน่ายทะเบียนที่ดินให้ถูกต้องตรงกัน

ทั้งนี้ หากเป็นกรณีการแก้ไขหรือจำหน่ายทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ที่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือมีเหตุสมควรอื่นใด ให้กรมที่ดินรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

กระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน